

REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
T: 01 230 9730
F: 01 230 9778
gp.ip@ip-rs.si
www.ip-rs.si

Številka: 007-25/2022/10

Datum: 15. 9. 2022

Ministrstvo za finance
gp.mf@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančni upravi (EVA 2022-1611-0086) – mnenje

ZVEZA: besedilo predloga 18.a člena ZFU z obrazložitvijo, prejeto dne 14. 9. 2022

Spoštovani,

na podlagi vašega zaprosila 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) ter 57. člena Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba) v nadaljevanju posredujemo dodatno mnenje Informacijskega pooblaščenca (v nadaljevanju IP) k prejetemu gradivu v zvezi z dodatnimi dopolnitvami novega 18.a člena, ki se nanaša na pridobivanje podatkov o položaju in gibanju blaga z uporabo tehničnih naprav in naj bi bil zajet v Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančni upravi – EVA 2022-1611-0086 (v nadaljevanju predlog ZFU-B).

Iz prejetega gradiva izhaja, da naj bi se **nov 18.a člen ZFU** glasil, kot sledi:

»18.a člen

(uporaba tehničnih pripomočkov za pridobivanje podatkov o položaju in gibanju blaga)

(1) Uradna oseba lahko v zvezi s preiskovanjem in odkrivanjem najtežjih kršitev predpisov o obdavčenju s področja trošarin, carin in DDV, ki resno ogrožajo finančni interes Republike Slovenije in predpisov, s katerimi so določeni posebni ukrepi zaradi interesov varnosti, varovanja zdravja in življenja ljudi, živali in rastlin, varstva okolja, varovanja kulturne dediščine, varstva pravic intelektualne lastnine ter ukrepi trgovinske politike, ter za zagotovitev medsebojne pomoči organom EU in državam članicam EU, pri opravljanju finančne preiskave pridobiva podatke o položaju in gibanju blaga z uporabo sledilnih naprav, ki uporabljajo globalni sistem pozicioniranja za ugotavljanje položaja in gibanja blaga.

(2) Uradna oseba uporabi sledilno napravo, če glede na okoliščine primera naloge z drugimi pooblastili in tehničnimi pripomočki ne bi bilo mogoče doseči.

(3) Uradna oseba namesti sledilno napravo na prevozno oziroma prenosno sredstvo.

(4) O uporabi sledilne naprave na predlog uradne osebe s sklepom odloči s strani predstojnika pooblaščenca oseba.

(5) Podatki, pridobljeni z uporabo sledilne naprave, se smejo uporabiti v postopkih, ki niso v nasprotju z namenom iz prvega odstavka tega člena.

(6) Podatki, ki ne bodo uporabljeni za dokazovanje kršitev iz prvega odstavka tega člena, se brišejo takoj, ko je to mogoče, najpozneje pa v 30 dneh od njihovega nastanka.

(7) Uradna oseba ne sme z uporabo sledilne naprave neposredno ali posredno identificirati in s tem pridobivati podatke o osebah, ki so povezane z blagom, ki se mu sledi (vozniki, razkladalci tovora itd.).«.

IP v zvezi s predlaganimi dopolnitvami v zvezi s 1. odstavkom najprej opozarja, da:

- še vedno ni jasno opredeljeno, kaj so to najtežje kršitve, saj te izrecno niso definirane.
- Prav tako ostaja zelo široka paleta namenov, ko je ukrep sledenja dopustno odrediti. Nameni tovrstnih ukrepov morajo biti namreč z zakonom zamejeni tako ozko in strogo, da ne dopuščajo možnosti sistematičnega in rednega nadzora posameznikov.

Kot smo se strinjali na sestanku na to temo, 13. 9. 2022 po naravi stvari sledenje blagu v večini primerov pomeni hkrati sledenje nekemu posamezniku, ki ga je pogosto mogoče določiti (vozniku, drugemu zaposlenemu, tretji osebi). IP zato pozdravlja omejitve, da uradna oseba z uporabo sledilne naprave ne sme pridobivati podatkov o osebah, se pa sprašujemo, ali je to v praksi glede na predlagano dikcijo izvedljivo upoštevajoč pooblastila uradnih oseb FURS po področnih predpisih in ZIN ter naravo davčnih postopkov. Pri tem je pomembno, da je v končni fazi namen nadzora izsleditev in ukrepanje proti kršiteljem, ki so lahko tudi konkretne odgovorne osebe poslovnih subjektov. Po naravi stvari bo, četudi je morda cilj uradne osebe zgolj sledenje blagu, tako rekoč vsaka uporaba tovrstnih pooblastil lahko v povezavi z dodatnimi podatki in odvisno od tehnične izvedbe pooblastila pomenila obdelavo osebnih podatkov oziroma poseg v zasebnost. V zvezi s tem v razmislek predlagamo morebitno zahtevo po ustreznem in doslednem ločevanju podatkov o lokacijah in morebitnih podatkov o osebah, ki bodo zbrani na podlagi drugih pooblastil.

Prav tako je bistvenega pomena, da je tak ukrep po naravi stvari prikrit ukrep, za katerega posameznik, ki se mu posredno sledi, ne ve oziroma za doseganje učinkovitosti ukrepa ne sme vedeti. Posledično se IP v zvezi z določbo 4. odstavka sprašuje, ali zadošča kot varovalka za zagotavljanje zakonitosti izvajanja ukrepa ter preprečevanje zlorab pooblastila za druge namene sledenja odločitev s strani predstojnika pooblaščenih oseb, namesto odločitve sodišča.

IP opozarja, da bo v primeru sprejema predlagane določbe, treba pred začetkom izvajanja ukrepov izdelati oceno učinkov v zvezi z varstvom podatkov, zato, kot smo že večkrat izpostavili, v bodoče IP predlaga, da predlagatelj vedno nujno najprej izdelava oceno učinkov v zvezi z varstvom podatkov že v fazi priprave predpisa glede tovrstnih širitev pooblastil ali novih oblik sistematičnega in množičnega zbiranja in/ali obdelave osebnih podatkov. Ta edina lahko služi kot podlaga za presojo vseh izpostavljenih vidikov posegov v zasebnost posameznikov s predlaganimi določbami ter analizo tveganj. Šele na takšni podlagi pa je resnično možno kakovostno opredeliti ustrezne varovalke za njihovo obvladovanje ter ustrezno oblikovati zakonske določbe z vključitvijo potrebnih varovalk.

IP pozdravlja odločitev predlagatelja, da drugih sprememb ZFU glede širitev pooblastil za uporabo tehničnih pripomočkov pri zbiranju podatkov iz vozila, plovila zrakoplova, brezpilotnika, zgradb ali drugih objektov in vzpostavitev centralne nacionalne evidence obveščanja in informiranja ter spodbujanja prostovoljnega izpolnjevanja obveznosti ne bo vključil v predlog ZFU-B brez dodatnega premisleka, strokovne razprave in temeljitih analiz o posledicah za ustavne pravice posameznikov.

IP predlaga, da se določbe novega 18.a člena ZFU na podlagi navedenega dodatno dopolni s ciljem uskladitve z Ustavo.

Hvala za sodelovanje in lep pozdrav,

Mojca Prelesnik, univ. dipl. prav.,
informacijska pooblaščenka

Pripravila:

Alenka Jerše, univ. dipl. prav.
namestnica informacijske pooblaščenke